

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

گروه آموزش پزشکی

طرح دوره درس

ارزشیابی برنامه ۲

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.

۱. مشخصات و شناسنامه درس

نام درس	ارزشیابی برنامه ۲
رشته و مقطع	کارشناسی ارشد آموزش پزشکی
نیمسال ارائه	نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۶
تعداد واحد	۲ واحد
نوع واحد	۱ واحد نظری + ۱ واحد عملی
نحوه ارائه	حضوری
محل/بستر ارائه	مرکز توسعه آموزش پزشکی و بسترهای الکترونیکی دانشگاه حسب نیاز

۲. مشخصات اساتید مسئول

نام و نام خانوادگی	ایمیل
دکتر سیده سکینه سبزواری	s_sabzevari@kmu.ac.ir
دکتر مهلا سلاجقه	mahla.salajegheh90@gmail.com

۳. توصیف درس

درس «روش‌های ارزشیابی برنامه (۲)» در ادامه درس «روش‌های ارزشیابی برنامه (۱)» با هدف توسعه دانش و مهارت دانشجویان در طراحی، اجرا، نقد و استفاده از نتایج ارزشیابی برنامه‌های آموزشی ارائه می‌شود. در این درس، دانشجویان ضمن آشنایی با سیر تحول و رویکردهای مختلف ارزشیابی برنامه، با مهم‌ترین رویکردها و الگوهای ارزشیابی از جمله رویکرد مدیریت‌گرا و الگوی CIPP، رویکرد مبتنی بر نظر متخصصین و اعتباربخشی، رویکرد مبتنی بر مصرف‌کننده، رویکردهای مشارکت‌گرا و کیفی و فراارزشیابی آشنا می‌شوند. بخش عملی درس بر کاربرد الگوها و رویکردهای ارزشیابی در برنامه‌های آموزشی تمرکز دارد. دانشجویان با توجه به هدف، زمینه و ویژگی‌های برنامه، الگوی مناسب ارزشیابی را انتخاب کرده، روش و ابزار مناسب جمع‌آوری داده را تعیین و طرح ارزشیابی تکوینی یا تراکمی طراحی می‌کنند. همچنین با استفاده از استانداردها و چک‌لیست‌های مرتبط، گزارش‌های ارزشیابی برنامه را نقد کرده و نحوه استفاده از یافته‌های ارزشیابی برای تصمیم‌گیری، اصلاح و تغییر برنامه را تمرین می‌کنند.

۴. اهداف آموزشی

هدف کلی

دانشجو در پایان دوره بتواند با شناخت و به‌کارگیری رویکردها و الگوهای مناسب ارزشیابی برنامه، یک ارزشیابی از برنامه آموزشی را طراحی کرده، گزارش ارزشیابی را نقد و از یافته‌های ارزشیابی برای تصمیم‌گیری و بهبود برنامه استفاده کند.

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.

اهداف اختصاصی

الف) حیطه شناختی

دانشجو در پایان دوره بتواند:

۱. سیر تحول و رویکردهای اصلی ارزشیابی برنامه را توضیح دهد.
۲. الگوها و رویکردهای اصلی ارزشیابی برنامه را دسته‌بندی و مقایسه کند.
۳. اصول و مؤلفه‌های اصلی الگوی CIPP را توضیح دهد.
۴. اصول و ویژگی‌های رویکرد مبتنی بر نظر متخصصین و اعتباربخشی را توضیح دهد.
۵. اصول و ویژگی‌های رویکرد مبتنی بر مصرف‌کننده را توضیح دهد.
۶. اصول و ویژگی‌های رویکردهای مشارکت‌گرا و کیفی را توضیح دهد.
۷. عوامل مؤثر بر انتخاب یک الگوی مناسب برای ارزشیابی برنامه آموزشی را شناسایی کند.
۸. مفهوم و کاربرد فراارزشیابی را توضیح دهد.
۹. تفاوت ارزشیابی تکوینی و تراکمی را توضیح دهد.
۱۰. روش‌های مختلف جمع‌آوری داده در ارزشیابی برنامه را مقایسه کند.
۱۱. معیارهای انتخاب ابزار مناسب برای جمع‌آوری داده‌های ارزشیابی را توضیح دهد.
۱۲. استانداردها و چک‌لیست‌های مورد استفاده در ارزشیابی و فراارزشیابی را توضیح دهد.
۱۳. معیارهای علمی و حرفه‌ای نقد یک گزارش ارزشیابی برنامه را بیان کند.
۱۴. نقش یافته‌های ارزشیابی در تصمیم‌گیری و تغییر برنامه را توضیح دهد.

ب) حیطه مهارتی

دانشجو در پایان دوره بتواند:

۱. ذی‌نفعان و مصرف‌کنندگان یک برنامه آموزشی را شناسایی و نیازهای اطلاعاتی آنان را تعیین کند.
۲. بر اساس هدف و ویژگی‌های یک برنامه آموزشی، الگوی مناسب ارزشیابی را انتخاب کند.
۳. یک ارزشیابی برنامه را با استفاده از الگوی CIPP طراحی کند.
۴. برای یک ارزشیابی برنامه، روش مناسب جمع‌آوری داده را انتخاب کند.
۵. ابزار مناسب برای جمع‌آوری داده‌های ارزشیابی را انتخاب، تطبیق یا طراحی کند.
۶. یک طرح ارزشیابی تکوینی برای یک برنامه آموزشی طراحی کند.
۷. یک طرح ارزشیابی تراکمی برای یک برنامه آموزشی طراحی کند.
۸. یک پروپوزال ارزشیابی برای یک برنامه آموزشی تدوین کند.
۹. یک گزارش ارزشیابی برنامه را بر اساس معیارهای مشخص و نظام‌مند نقد کند.
۱۰. از استانداردها و چک‌لیست‌های مناسب برای بررسی کیفیت یک ارزشیابی استفاده کند.
۱۱. بر اساس یافته‌های ارزشیابی، راهبرد مناسب برای تغییر و بهبود برنامه پیشنهاد کند.
۱۲. ساختار و محتوای گزارش نهایی ارزشیابی برنامه را تعیین و تدوین کند.

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.

ج) حیطه نگرشی

دانشجو در پایان دوره انتظار می‌رود:

۱. به مشارکت دادن ذی‌نفعان در فرایند ارزشیابی برنامه نگرش مثبت داشته باشد.
۲. اهمیت انتخاب رویکرد و الگوی متناسب با هدف و زمینه ارزشیابی را درک کند.
۳. اهمیت انتخاب روش و ابزار متناسب با هدف ارزشیابی را درک کند.
۴. استفاده از شواهد و داده‌های معتبر را در تصمیم‌گیری‌های آموزشی ضروری بداند.
۵. نسبت به نقد علمی و منصفانه گزارش‌های ارزشیابی نگرش حرفه‌ای نشان دهد.
۶. استفاده از نتایج ارزشیابی را به‌عنوان ابزاری برای بهبود کیفیت برنامه‌های آموزشی ارزشمند بداند.
۷. در فعالیت‌های گروهی و فرایندهای عملی ارزشیابی، مشارکت فعال و مسئولانه داشته باشد.

۵ .روش‌های یاددهی و یادگیری

۱. سخنرانی تعاملی و ارائه کوتاه مدرس
۲. بحث و گفت‌وگوی گروهی
۳. کلاس وارونه
۴. یادگیری مبتنی بر حل مسئله
۵. یادگیری مبتنی بر مورد
۶. یادگیری مبتنی بر تیم
۷. کارگاه عملی
۸. فعالیت‌های فردی و گروهی
۹. نقد و تحلیل نمونه‌های واقعی گزارش‌های ارزشیابی
۱۰. ارائه و دریافت بازخورد از فعالیت‌های دانشجویان

۶ .جدول زمان‌بندی و سرفصل جلسات

جلسه	عنوان/سرفصل	مدرس	روش تدریس
۱	ارائه طرح دوره، مبانی، تاریخچه و سیر تحول ارزشیابی برنامه	دکتر سبزواری	سخنرانی تعاملی + بحث
۲	رویکردها و دسته‌بندی الگوهای ارزشیابی برنامه	دکتر سبزواری	سخنرانی تعاملی + بحث گروهی
۳	الگوی CIPP	دکتر سبزواری	سخنرانی تعاملی + مطالعه موردی
۴	طراحی ارزشیابی با الگوی CIPP	دکتر سبزواری	کارگاه عملی
۵	رویکرد مبتنی بر نظر متخصصین و اعتباربخشی	دکتر سبزواری	سخنرانی تعاملی + مطالعه موردی
۶	طراحی طرح ارزشیابی	دکتر سبزواری	کارگاه عملی
۷	فراارزشیابی(Meta-evaluation)	دکتر سبزواری	سخنرانی تعاملی + کارگاه
۸	استانداردها و چک‌لیست‌های ارزشیابی	دکتر سبزواری	کارگاه عملی
۹	رویکرد مبتنی بر مصرف‌کننده	دکتر سلاجقه	سخنرانی تعاملی
۱۰	رویکرد مبتنی بر نظر مشارکت‌کنندگان	دکتر سلاجقه	سخنرانی تعاملی + بحث گروهی

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.

۱۱	انتخاب الگوی مناسب برای یک برنامه آموزشی	دکتر سلاجقه	سخنرانی تعاملی + یادگیری مبتنی بر حل مسئله
۱۲	طراحی روش و ابزار جمع‌آوری داده در ارزشیابی	دکتر سلاجقه	سخنرانی تعاملی + کلاس وارونه
۱۳	طراحی یک ارزشیابی تکوینی	دکتر سلاجقه	سخنرانی تعاملی + کلاس وارونه
۱۴	طراحی یک ارزشیابی تراکمی	دکتر سلاجقه	سخنرانی تعاملی + کلاس وارونه
۱۵	نقد گزارش ارزشیابی برنامه	دکتر سلاجقه	سخنرانی تعاملی + آموزش مبتنی بر مورد
۱۶	از یافته‌های ارزشیابی تا تصمیم و تغییر برنامه	دکتر سلاجقه	سخنرانی تعاملی + آموزش مبتنی بر تیم
۱۷	جمع‌بندی، ارائه و بازخورد پروژه‌های ارزشیابی	مدرسین درس	کارگاه + ارائه دانشجویان

۷ .تکالیف و پروژه‌های دانشجویان

مطابق کوریکولوم، فعالیت‌های دانشجویان بر کارگاه، تکالیف عملی و طراحی ارزشیابی برنامه استوار است.

تکالیف اصلی

۱. نقد یک گزارش ارزشیابی برنامه با استفاده از معیارهای مشخص و نظام‌مند
۲. انجام تکالیف و تمرین‌های انفرادی مرتبط با انتخاب الگو، روش و ابزار جمع‌آوری داده و طراحی ارزشیابی
۳. مشارکت فعال در فعالیت‌های عملی و گروهی کارگاه

انتظارات از دانشجویان

- حضور مستمر و فعال در جلسات و کارگاه‌ها
- مطالعه منابع و محتوای تعیین‌شده پیش از جلسات
- مشارکت مؤثر در بحث‌ها و فعالیت‌های گروهی
- انجام به‌موقع تکالیف فردی و گروهی
- ارائه بازخورد سازنده به فعالیت سایر گروه‌ها
- مشارکت در تدوین و ارائه پروپوزال‌های ارزشیابی
- ارائه گزارش نهایی فعالیت عملی

۸ .نحوه ارزشیابی دانشجو

با توجه به ماهیت نظری–عملی درس، ارزشیابی به‌صورت تکوینی و تراکمی انجام خواهد شد.

مؤلفه ارزشیابی	سهم
حضور، مشارکت در بحث‌ها و فعالیت‌های عملی و گروهی	۲۰٪
تمرین‌ها و تکالیف مرتبط با مباحث درس	۳۰٪
امتحان پایان ترم	۵۰٪

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.

۹ .منابع

منابع اصلی

1. Fitzpatrick JL, Sanders JR, Worthen BR. Program Evaluation: Alternative Approaches and Practical Guidelines.
2. Stufflebeam DL, Coryn CLS. Evaluation Theory, Models, and Applications.
3. Rossi PH, Lipsey MW, Henry GT. Evaluation: A Systematic Approach.

منابع تکمیلی

4. Bhat BA, Bhat GJ. Formative and summative evaluation techniques for improvement of learning process. *European Journal of Business & Social Sciences*. 2019;7(5):776-785.
5. Bledsoe KL, Graham JA. The use of multiple evaluation approaches in program evaluation. *American Journal of Evaluation*. 2005;26(3):302-319.

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.